

val PLATTFORM

Landspartiet Svenska Samer vill se en förändring i den svenska samepolitiken. Vi kan inte längre vänta på att det svenska samhället självmant ska tillgodose alla samers rätt att få vara same. Det är dags att tydligare synliggöra de samer som idag inte får del av de samiska rättigheter som är fastställda av den svenska grundlagen. Tillsammans kan vi med en stark röst kräva ett slut på dagens orättvisor. Vi kan och vi vill vara den rösten.

För alla samers rätt till sin samiska identitet

Vi anser att det är en självklarhet att samers identitet ska säkerställas oavsett vilket sätt man valt att leva. Samer som lever av andra yrken än de traditionellt samiska eller som bor utanför Sápmi ska ha samma rätt till sin samiska identitet och de ska säkerställas rätt till samisk utbildning och tillträde till samiskt inflytande och kultur.

Ingen same ska riskera att få sin samiska identitet ifrågasatt av andra samer och vi måste motverka att samer stänger ute andra samer. Vi kommer därför att arbeta för en ändring av den svenska sametingslagen. Vi vill se en permanent sameröstlängd som administreras av sametinget. När man en gång har blivit registrerad ska man endast kunna avföras på egen begäran.

För ett starkare och ekonomiskt bärkraftigt samiskt näringsliv med ett framtidsperspektiv som möjliggör en långsiktig hållbar utveckling

Det behövs bättre möjligheter att livnära sig på de traditionella samiska näringarna. Vi ska arbeta för att det tillförs resurser till alla de traditionella samiska näringarna som fiske, gårdsbruk, jakt, konsthantverk och renskötsel. Vi vill även se bättre förutsättningar för en samisk turistnäring med sikte på ett miljöanpassat markanvändande. Vi lever i en föränderlig värld och måste anpassa oss till nya förhållanden samt ha ett fokus på en

långsiktigt hållbar utveckling ur ett samiskt perspektiv.

För att stärka det samiska samhället ska vi verka för en ökad mångfald inom det samiska näringslivet. Det måste öppnas upp fler möjligheter till kombinationsnäringar, antingen mellan olika samiska näringar eller mellan en samisk näring och en annan karriär. Vi tror att en bred försörjningsbas för oss samer utvecklar och berikar välfärden och livskvaliteten samt skapar bättre förutsättningar för en positiv utveckling i Sápmi.

För ett jämlikt samiskt samhälle

Vi arbetar för ett jämlikt samiskt samhälle. Det ska vara en självklarhet att alla samer ska ha samma möjligheter att få tillgång till de samiska rättigheterna. Vi vill därför se en samelag som innefattar alla samer och vi kommer att arbeta för en i grunden ny och helt reformerad sameby.

Varje same ska återfå sin ursprungs rätt till jakt och fiske och få vara delaktiga i brukandet av de samiska markerna. Det ska inte längre vara möjligt att utestänga en majoritet av den samiska befolkningen endast på grundval av vilken näring de valt att livnära sig på. Vid en ratificering av ILO 169 och den Nordiska samekonventionen ska utgångspunkten vara att alla samer är rättighetsbärare som ursprungsbefolkning och att ingen har företräde före någon annan.

Hela det samiska samhället ska vara delaktig i besluten om markupplåtelse för exploatering av icke-samiska intressen som t ex vind- och vattenkraftsutbyggnad eller gruvnäring inom det område som berörs av exploateringen. Den utkomst som kommer från sådan markupplåtelse ska även tillfalla hela det samiska samhället inom det område som berörs av exploateringen.

Vi vill se ett samiskt samhälle där alla kan få bli synliga och därigenom känna större delaktighet och engagemang för det egna folket.

För ett hållbart brukande av de samiska markerna

Vi ska arbeta för en miljöpolitik som har fokus på ett långsiktigt hållbart brukande av den samiska naturen. Hållbar utveckling innebär att vår generation samer inte får leva så att kommande generationer samer inte kan ges samma möjligheter att försörja sig och leva ett lika gott liv som vi.

Jakt och fiske som är hänsynsfull, miljöanpassad, reglerad och långsiktigt hållbar kan bidra till effektiv natur- och faunavård. Jakten ska anpassas till populationerna hos de arter man vill jaga och deras utveckling över tid och rum. Dubbelregistreringen vid älgjakt och formen för ripjakten är exempel på dåligt anpassat brukande. Vi vill också stödja ett ekologiskt anpassat fiske som bedrivs i balans med fiskens förmåga till reproduktion.

Skogen och fjället är en viktig del av vårt kulturarv. Samiskt brukande av marken har lämnat få spår efter sig. Särskilt unika är de fjällnära skogarna genom sin storlek, orördhet och kontinuitet. Förutom skyddad natur ska också samiska näringar och skogsbruk värna mångfalden. Småskaligt företagande är ett sätt, FSC-certifierad skog ett annat. Samernas traditionella bruksrätt värnas genom krav på att urbefolkningars rättigheter respekteras och att biologiskt värdefull skog sköts på ett sådant sätt att naturvärdena bevaras.

Det ska finnas ett starkt natur- och kulturminnesskydd som möjliggör ett bibehållande av det samiska kulturlandskapet och som tar hänsyn till alla samers traditionella brukande av mark och vatten inom Sápmi. Vi kommer att arbeta för att sametinget ska få huvudmannaskap för de nationalparker och naturreservat som ligger inom Sápmi.

För ett jämställt samiskt samhälle

Vi anser att det av samma anledning som att vi ska ha ett jämlikt samiskt samhälle också ska ha ett jämställt samiskt samhälle. Ingen ska vara underordnad någon på grund av könstillhörighet. Vi vill se ett jämställdhetsperspektiv i alla samiska politikområden och har som mål att det samiska samhället ska erbjuda lika möjligheter för man som kvinna. I de områden där kvinnor i dagsläget har en svagare representation inom

det samiska samhället är det viktigt att undersöka vad orsakerna är. Alla strukturella hinder för att möjliggöra ett jämställt samiskt samhälle ska undanröjas. Det är viktigt att inom alla områden göra satsningar för att öka kvinnors representation och möjliggöra kontaktpunkter för kvinnor. Vi vill främja satsningar från föreningslivet på kvinnliga nätverk och mentorskap.

För ett samiskt samhälle i utveckling

En förutsättning för att kunna föra vidare det samiska kulturarvet och stärka den samiska identiteten är en bred utbildning som inriktar sig på det samiska språket, den samiska historien, den samiska kulturen och det samiska samtida livet. Vi vill stärka den samiska utbildningen inom Sápmi och i hela Sverige. Det är viktigt att alla samiska barn och ungdomar får tillgång till samisk utbildning för att få en helhet och en kontinuitet i sin samiska identitet. Vi vill se en samisk utbildningsväg från förskola till högskola.

Det är vårt mål att alla samiska barn och ungdomar inom Sápmi ska få del av en genomgående samisk integrerad utbildning i det vanliga svenska utbildningsväsendet. Det är viktigt att synliggöra den lokala historien för att öka förståelsen mellan barn och ungdomar av olika traditionell samisk härkomst. Alla samiska barn i Sverige ska även få tillgång till grundläggande utbildning i det samiska språket och den samiska kulturen. I det arbetet ska möjligheter till distansutbildningar med hjälp av modern teknik undersökas och utvärderas. Den samling av kompetens och kunnande som sameskolorna möjliggör kan nå en större samling om sameskolorna är en del av det arbetet.

För att möjliggöra en positiv utveckling av det samiska samhället och för att få ett bredare samiskt perspektiv på bland annat vår historia, rättsliga ställning och miljöpåverkan vill vi se utökat stöd för samisk forskning. Vi tror att samer kan bidra till en nytt tänkande när det gäller synen på naturen och människans relation till den, därför vill vi se en forskning som ur ett samiskt perspektiv syftar till ett långsiktigt hållbart samiskt samhälle.

För det samiska språkets överlevnad och mångfald

Det samiska språkets ställning måste stärkas. Vi kommer att arbeta för att bevara och utveckla det samiska språket med fokus på att bevara mångfalden. Det måste alltid finnas en möjlighet för alla de samer som förlorat sitt språk att ta tillbaka sitt språk. För att bevara mångfalden behövs det insatser för att tillvarata de kunskaper som finns nu men som riskerar att försvinna inom kort.

Det samiska språket ska vara en självklar del i en samisk utbildning. Vi vill se en större utökning av förvaltningsområdet för samiskan inom det sydsamiska området. Genom att göra det samiska språket till en merit för anställningar inom svenska myndigheter och förvaltningar finns det större anledning att bibehålla och utveckla sitt samiska språk.

Vi vill se en snabb etablering av två språkcentra inom det sydsamiska området. Vi vill även ta initiativ för språkcentra inom lulesamiskt och nordsamiskt område. Det gäller att vara proaktiv och inte tillåta ytterligare försvagningar av samiskan inom dessa områden. Inom media vill vi se att alla att olika samiska dialekter som sydsamiskan används. Vi vill även se satsningar på språkbild och breda möjligheter till kurser på distans med den moderna tekniken som hjälpmedel.

För vårt framtida samiska samhälle

Det är de samiska ungdomarna som är framtiden för det samiska samhället och de måste få komma till tals när det gäller utformandet av den samiska politiken. Vi vill ge våra ungdomar ökade möjligheter att delta i den samiska debatten, oavsett var man bor i Sverige. Deltagandet måste ske på ungdomarnas villkor och det måste finnas möjlighet att driva de frågor som är viktiga i deras liv. Vi vill därför skapa plattformar, både fysiskt och virtuellt, för samiska ungdomar att mötas på för att utbyta erfarenheter och skapa nätverk.

Vi vill att de samiska ungdomarnas situation i samhället synliggörs. Vi kommer även att arbeta för ökade resurser för identitetsstärkande aktiviteter. Det är viktigt att det finns en trygg grund i den samiska

identiteten för att kunna vara del av den fortsatta utvecklingen av det samiska samhället.

För ett bättre omhändertagande

Det är viktigt att den samiska kulturella bakgrunden och språkliga tillhörigheten uppmärksammas mer i hälso- och sjukvården. Vi kommer därför att arbeta för att utveckla och bejaka samiska inslag i alla omvårdnadsformer. Ett ökat samiskt inflytande och ett ökat samiskt ansvar i dessa frågor är därför något som vi ser som viktigt. Vi kommer att arbeta för att äldreboenden inom Sápmi ha särskild samisk språklig och kulturell kompetens. Det behövs även en ökad förståelse för vad den splittring som finns i det samiska samhället och det utanförskap och vilsenhet i sin identitet som en del samer känner kan ha för påverkan på folkhälsan. Vi vill därför se insatser för att öka kunskapen om det samiska samhället och det samiska språket inom utbildningarna för arbete inom hälso- och sjukvården.

För ett bevarande och utvecklande av den samiska kulturen

Det måste ske ett stopp för den förstörelse av det samiska kulturella arvet som pågår. Vi vill att samiska kulturminnen ska ha samma skydd som övriga kulturminnen i Sverige även i praktiken. De kojbränningar som nu utförs av svenska staten måste stoppas och en heltäckande inventering av samiska kulturlämningar måste göras snarast. Bedömningen av om samiska lämningar ska kunna förstöras måste föregås av lokala rådsslag där olika samiska intressen har möjlighet att delta på lika villkor. Vi är även för ökade satsningar på att rusta upp samiska bosättningar och andra lämningar. Även där måste olika samiska intressen få vara med och bestämma. När det gäller bevarandet av det samiska kulturarvet måste hela det samiska samhället få vara delaktigt. Vi vill även ha ett stopp av avregistreringar av renmärken och det ska ges möjlighet för de som blivit fråntagna sitt renmärke att återfå det. Språket är en viktig del av den samiska kulturen och måste skyddas från att förstöras ytterligare.

Utvecklandet av samiska kulturcentra inom Sápmi ska fortsätta. Det är viktigt att en samisk museiverksamhet främjas med en tydlig inriktning på

dokumentering av mångfalden inom den samiska kulturen och historien. Som en del av stärkandet av den samiska identiteten är en utveckling av samiskt media viktig, med särskilt fokus för att möjliggöra användandet av den nya tekniken för att öka spridningen och tillgängligheten. Det behövs en större språklig bredd inom samisk media för att bibehålla och utveckla hela det samiska språket. Möjligheter till samverkansformer över nationsgränserna måste undersökas. Vi är för ökade satsningar till samiskt föreningsliv och idrottsverksamhet där verksamhetens bredd och inverkan på hela det samiska samhället ska vara avgörande.

För en samisk kyrkopolitik

Vi vill vara med och föra en dialog med olika kyrkor och samfund om hur de på bästa sätt inom sina samfund kan synliggöra och bära fram samisk spiritualitet och konst. Det är viktigt att öka förståelsen inom Svenska Kyrkan och andra kristna samfund om vilka samerna är och samers liv. Det är viktigt att stor hänsyn tas till lokala traditioner.

Den försoningsprocess som påbörjats mellan Svenska Kyrkan och samerna måste intensifiera och tydligare klargöras. Det är viktigt att kyrkan erkänner sin del av osynliggörandet av samerna, splittringen av samerna som ett folk och berövandet av den samiska identiteten för många samer. Även samer som inte är medlemmar i en sameby måste synliggöras och ges tydligare delaktighet i Svenska Kyrkans samiska arbete. Vi är för ett samiskt representantskap inom Svenska Kyrkan som till sin storlek är så att en bred samisk representation företräds. En sådan lösning kan ge större delaktighet i beslutsprocessen för samerna i det kyrkliga livet och kan dessutom få en större lokal förankring. Vi är även för införande av präster och pastorer för samer.